Úradný vestník
Európskej únie

SK
Séria L

2026/1241

15.6.2026

ODPORÚČANIE KOMISIE (EÚ) 2026/1241

z 11. júna 2026

o monitorovaní prítomnosti chinolizidínových alkaloidov v lupine a potravinách získaných z lupiny

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 292,

keďže:

(1) Pracovná skupina Európskeho úradu pre bezpečnosť potravín (ďalej len „úrad“) pre kontaminanty v potravinovom reťazci (ďalej len „vedecká skupina CONTAM“) prijala v roku 2019 stanovisko k rizikám, ktoré pre zdravie zvierat a ľudí predstavuje prítomnosť chinolizidínových alkaloidov v krmivách a potravinách, najmä v lupine a vo výrobkoch získaných z lupiny ([1]).

(2) Vedecká skupina CONTAM určila najnižšiu jednorazovú perorálnu účinnú dávku 0,16 mg sparteínu/kg telesnej hmotnosti ako referenčný bod na charakterizáciu rizika po akútnej expozícii a usúdila, že nebolo možné identifikovať žiadny referenčný bod na charakterizáciu rizika chronickej expozície. Keďže údaje o výskyte chinolizidínových alkaloidov v lupine a potravinách získaných z lupiny a o konzumácii týchto potravín sú obmedzené, expozícia prostredníctvom potravín sa vypočítala len pre niektoré konkrétne scenáre a úplná charakterizácia rizika pre zdravie ľudí nebola možná. Úrad sa však domnieval, že údaje môžu naznačovať riziko pre niektorých spotrebiteľov. Vedecká skupina CONTAM preto odporučila, aby sa zhromaždilo viac údajov o výskyte chinolizidínových alkaloidov v lupine a vo výrobkoch získaných z lupiny.

(3) Okrem toho je potrebné zhromaždiť ďalšie informácie o faktoroch, ktoré vedú k relatívne vysokým hladinám chinolizidínových alkaloidov v lupine a potravinách získaných z lupiny, aby bolo možné identifikovať opatrenia, ktorými sa má zabrániť výskytu chinolizidínových alkaloidov v týchto potravinách alebo tento výskyt znížiť.

(4) Preto je vhodné odporučiť monitorovanie chinolizidínových alkaloidov v lupine a potravinách získaných z lupiny, identifikáciu faktorov vedúcich k ich vysokým hladinám a zber väčšieho množstva informácií o tom, aké účinky má spracúvanie potravín na hladiny chinolizidínových alkaloidov,

PRIJALA TOTO ODPORÚČANIE:

1. Členské štáty by mali v spolupráci s prevádzkovateľmi potravinárskych podnikov monitorovať chinolizidínové alkaloidy v lupine a potravinách získaných z lupiny, ako sú suché semená lupiny, lupinová múka, konzervovaná lupina, chlieb a jemné pečivo obsahujúce lupinu vrátane premixov pre tieto pekárske výrobky, analógov vajec na báze lupiny, imitátov kávy na báze lupiny, mlieka na báze lupiny a imitátov mäsa na báze lupiny a prášku z bielkovín lupiny na výrobu mliečnych koktejlov a smoothie. Z chinolizidínových alkaloidov by sa mali analyzovať aspoň albín, anagyrín, angustofolín, lupanín, izolupanín, multiflorín, 13α-hydroxylupanín, lupinín a sparteín, keďže ide o chinolizidínové alkaloidy, ktoré sú prítomné v semenách druhov lupiny relevantných pre krmivá a potraviny. Vzhľadom na prenos chinolizidínových alkaloidov z krmív do potravín živočíšneho pôvodu, najmä do mlieka, je vhodné monitorovať aj prítomnosť chinolizidínových alkaloidov v potravinách živočíšneho pôvodu pochádzajúcich zo zvierat, ktoré boli kŕmené krmivom obsahujúcim kŕmne suroviny získané z lupiny.

([1]) EFSA CONTAM Panel (Vedecká skupina EFSA pre kontaminanty v potravinovom reťazci), 2019. *Scientific opinion on the risks for animal and human health related to the presence of quinolizidine alkaloids in feed and food, in particular in lupins and lupin-derived products* (Vedecké stanovisko k rizikám pre zdravie zvierat a ľudí súvisiacim s prítomnosťou chinolizidínových alkaloidov v krmivách a potravinách, najmä v lupine a vo výrobkoch získaných z lupiny). https://doi.org/10.2903/j.efsa.2019.5860.

2. Odporúča sa, aby sa odber vzoriek na účely monitorovania vykonával v súlade s nariadením Komisie (ES) č. 333/2007 ([2]). Odporúčanou metódou analýzy je kvapalinová chromatografia s tandemovou hmotnostnou spektrometriou (LC-MS/MS). Ak sa použijú iné metódy analýzy, mali by byť k dispozícii dôkazy o tom, že pri jednotlivých chinolizidínových alkaloidoch prinášajú spoľahlivé výsledky. Kvantifikačný limit (LOQ) na stanovenie každého chinolizidínového alkaloidu by mal byť približne 1 mg/kg v prípade semien lupiny a potravín získaných z lupiny a 0,2 mg/kg v prípade potravín obsahujúcich lupinu a/alebo potravín získaných z lupiny a 0,05 mg/kg v prípade mlieka a iných potravín živočíšneho pôvodu.

3. Členské štáty by mali v spolupráci s prevádzkovateľmi potravinárskych podnikov vykonávať vyšetrovania s cieľom identifikovať faktory vedúce k vysokým hladinám chinolizidínových alkaloidov v lupine a potravinách získaných z lupiny a zbierať informácie o tom, aké účinky má spracúvanie potravín na hladiny chinolizidínových alkaloidov.

4. Členské štáty a prevádzkovatelia potravinárskych podnikov by mali úradu EFSA do 30. júna každého roka poskytnúť údaje za predchádzajúci rok na účely zhromaždenia týchto údajov do jednej databázy v súlade s požiadavkami uvedenými v usmerneniach úradu o štandardnom opise vzorky (SSD) pre potraviny a krmivá a dodatočnými osobitnými požiadavkami úradu na podávanie správ ([3]). Okrem toho by členské štáty a prevádzkovatelia potravinárskych podnikov mali v prípade semien lupiny a potravín získaných z lupiny nahlasovať druhy lupiny, ak sú známe, a v prípade sladkých alebo horkých odrôd lupiny aj procesy, ktorými semená lupiny prešli (napríklad máčanie, varenie), a všetky procesy, ktorými potraviny získané z lupiny prešli, aby sa znížil ich obsah chinolizidínových alkaloidov.

V Bruseli 11. júna 2026

Za Komisiu
Olivér VÁRHELYI
člen Komisie

([2]) Nariadenie Komisie (ES) č. 333/2007 z 28. marca 2007, ktorým sa stanovujú metódy odberu vzoriek a metódy analýzy na úradnú kontrolu hladín mikroprvkov a procesných kontaminujúcich látok v potravinách (Ú. v. EÚ L 88, 29.3.2007, s. 29, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2007/333/oj/slk).

([3]) https://www.efsa.europa.eu/en/call/annual-call-continuous-collection-chemical-contaminants-occurrence-data-food-and-feed-0.